

ПОРІВНЯЛЬНЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

УДК 821.111-14.09(091)''15/16''

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.4.1/44>**Маркова М. В.**

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

«СІМНАДЦЯТЬ ЛІТ КРУЖЛЯЄ НЕБА ЗВІД, ВІДТОДІ, ЯК ПАЛАЮ НЕПОГАСНО...»: ТЕМА ЛЮБОВНОЇ РІЧНИЦІ У ПОЕЗІЇ ФРАНЧЕСКО ПЕТРАРКИ І ДЖОНА ДОННА

У статті проінтерпретовано тему любовної річниці у поезії Франческо Петрарки і Джона Донна. Констатовано, що в італійського митця вона розробляється у таких сонетах «Canzoniere», як LXII («Акт покути на одинадцяті річницю кохання»), LXXIX («У чотирнадцяті річницю поетового кохання»), CVII («П'ятнадцять років не можуть розбити влади, яку мають над поетом очі його донни»), CXVIII («У шістнадцяті річницю поетового кохання»), CXXII («У сімнадцяті річницю поетового кохання»), CCXII («Після двадцятої річниці поетового кохання»), а також CCCLXIV («Поет докоряє собі за те, що змарнував стільки років»), тоді як у поетичній збірці англійського автора «Пісні і сонети» їй присвячено лише один вірш – «The Anniversarie». Встановлено, що незважаючи на те, що у цьому вірші Джона Донна ідейна парадигма петраркізму і зазнає кардинального переосмислення й суттєвої реінтерпретації (йдеться насамперед про специфіку взаємин між головними героями та концепцію самого кохання), він усе ж має низку збігів із сонетами Франческо Петрарки, присвяченими дню першої зустрічі з Лаурою. Подібно до італійського гуманіста, звертаючись до теми любовної річниці, англійський поет широко розробляє мотиви смерті (ліричного героя та коханої жінки), трактуючи її як певний бар'єр, подолавши який, закохані отримають змогу знову зустрітися. Підкреслено також присутність у поезії Джона Донна майже ідентичного із Петрарчиним хронотопного художнього образу – кола, що єднає перший і останній дні людського життя, замикаючи їх в ідеальну вічність, сповнену невмирущою любов'ю. Зроблено висновок, що художня експлікація теми любовної річниці у поезії Франческо Петрарки й Джона Донна характеризується помітною подібністю, що, очевидно, свідчить про те, що англійський письменник перебував у загальному силовому полі європейської петрарківської традиції.

Ключові слова: Джон Донн, «Книга пісень», любовна лірика, петраркізм, поезія, тема, Франческо Петрарка.

Постановка проблеми. В усталеному ідейно-тематичному комплексі поезії європейського петраркізму тема любовної річниці є однією з провідних, поряд із такими традиційними петрарківськими темами, як зустріч ліричного героя з донною і народження кохання з першого погляду, любовний полон, розлука, хвороба і передчасна смерть коханої тощо. Її особливе місце визначається тим, що точкою відліку у розвитку петрарківського ліричного сюжету є саме той день, коли петрарківський протагоніст уперше бачить донну, а сам цей день знаменує не просто початок його кохання, а початок життя як такого – до зустрічі з жінкою

петрарківський ліричний герой, по суті, й не жив. У самого Франческо Петрарки тема річниці зустрічі з Лаурою, а відтак і річниці самого кохання розробляється, зокрема, у таких сонетах «Canzoniere», як LXII («Акт покути на одинадцяті річницю кохання»), LXXIX («У чотирнадцяті річницю поетового кохання»), CVII («П'ятнадцять років не можуть розбити влади, яку мають над поетом очі його донни»), CXVIII («У шістнадцяті річницю поетового кохання»), CXXII («У сімнадцяті річницю поетового кохання»), CCXII («Після двадцятої річниці поетового кохання»), а також CCCLXIV («Поет докоряє собі за те, що змарнував стільки років»).

Англійського пізньоренесансного письменника Джона Донна важко назвати типовим петраркістом, проте у його поетичній збірці «Пісні і сонети» знаходимо таку величезну кількість характерних для європейського петраркізму ліричних ситуацій, тем, мотивів, художніх образів і навіть зображально-виражальних засобів, яка просто не може бути збігом чи випадковістю [детальніше див.: 1]. Є у ній і вірш, присвячений любовній річниці, що має відповідну назву – «Річниця» («The Anniversarie»). У ньому англійський автор креативно підходить до використання звиклих петрарківських художніх структур, у тому числі й аналізованої нами теми, переосмислюючи їх відповідно до власних світоглядних настанов, і така творча реінтерпретація є настільки інтенсивною й оригінальною, що побачити у ній зв'язок із літературною традицією петраркізму вкрай нелегко.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначимо, що творчість Франческо Петрарки доволі широко і комплексно досліджена у світовій науці про літературу (Гарольд Блум, Ернест Вілкінз, Роналд Вітт, Карло Гінзбург, Джованні Гетто, Уго Дотті, Етьєн Жильсон, Марко Сантагата, Енріко Фензі та ін.), в тому числі й українській (Богдан Завідняк, Ігор Качуровський, Дмитро Наливайко та ін.), однак окремих праць, присвячених порушеній нами проблемі, немає. Що ж стосується Джона Донна, то він більш відомий і популярний серед англомовних дослідників (Вільям Гамільтон, Клей Гант, Гелен Гарднер, Герберт Гірсон, Дональд Гасс, Едмунд Госс, Джеймс Лейшман, Стефен Мінта, Емілі Пірсон, Маріо Прац, Леонард Таурні та ін.). В Україні цей автор вивчався мало і радше фрагментарно (Андрій Безруков, Марина Зуєнко, Назарій Назаров, Тетяна Рязанцева та ін.), як, зрештою, й абсолютна більшість європейських петраркістів, тому будь-які наукові розвідки, присвячені його творчості, є, на наш погляд, важливими і потрібними.

Постановка завдання. Зважаючи на це, у пропонованій статті ми ставимо собі за мету проінтерпретувати тему любовної річниці у Джона Донна саме крізь призму її співвідношення з цією ж темою у ліриці зачинателя європейського петраркізму Франческо Петрарки.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, петрарківська поезія зосереджена майже єдино довкола любовної проблематики. Концепція кохання у петраркізмі – явище доволі складне, оскільки поєднує у собі нашарування різних часових періодів, елементи різних літературних,

культурних і філософських традицій (любовні елегії римської античності, середньовічна куртуазна культура і література, насамперед лірика трубадурів, філософія пізньоантичного і ренесансного неоплатонізму, християнська середньовічна і ренесансна містика, французький та італійський фольклор тощо). Проте її остаточне оформлення відбулося саме у ліриці Франческо Петрарки, чия творчість, зрозуміло, й становить інваріант європейського петраркізму, гіпотекст петрарківського поетичного гіпертексту.

Як Франческо Петрарка змальовував своє кохання до Лаури, назагал добре відомо. Хоча його почуття і невзаємне, воно непоборне – поет не перестає любити жінку навіть після її смерті, перебуваючи під любовним гнітом та переживаючи любовні муки до останніх днів свого життя. Це почуття водночас і трагічне, бо закоханий свідомий того, що ніколи не зможе бути разом із коханою, і щасливе, бо спонукає його, дотримуючись концепції неоплатонічної «любовної драбини», внутрішньо зростати, постійно вдосконалюватися і через свою платонічну любов до жінки, що є не лише надзвичайно вродливою зовні, але й неймовірно шляхетною всередині, підноситися над грубими тілесними пристрастями, тим самим сповнюючи свою душу чистою духовною радістю.

Разом із тим, в інтерпретації Франческо Петрарки це ще й надзвичайно драматичне почуття, оскільки поет, будучи людиною духовного сану, ніяк не може пробачити собі того, що полюбив земну істоту більше за самого Творця. У своїх віршах він постійно звертається до Бога з каяттям і проханнями простити йому цей гріх, а своє кохання до Лаури змальовує як найжахливішу помилку у житті, за яку йому невимовно соромно, найбільший переступ і ганьбу, марноту марнот. Неможливість примирити світлу любов до Господа й пристрасне почуття до жінки – центральний конфлікт Петрарчиної лірики.

У контексті окреслених ідей осмислює італійський митець і тему любовної річниці. Так, уже в найпершому із сонетів, присвяченому річниці знайомства поета з Лаурою (LXII), він розмірковує: *«Марнуючи безславно всі ці дні / І ночі, безмістовністю повиті, / У полум'ї згораючи неситім, / Дивуюсь тій, що гожа, як у сні. // Царю небес, молю, дозволь мені / Молитвою свій прогріх відкупити. / І хай злодійні наставляють сіті, / А сорому завдам я сатані. // Вже збігло одинадцять років от, / Як знемагаю я під гнітом владним, / Що мучить тих, живе хто в суєті. //*

Помилуй недостойного щедрот / І нагадай моїм думкам безладним, / Як того дня повис ти на хресті» [4, с. 71].

Символічно, що майже тими самими словами і через експлікацію тих самих покаючих мотивів Франческо Петрарка пише і про фінальну в його житті любовну річницю – у CCCLXIV сонеті «Книги пісень», тим самим створюючи своєрідне смислове обрамлення: *«В Амура двадцять літ, як я на ретязку, / Веселий у вогні і без сльози у горі, / Коли ж вона пішла в надгоряні простори, / Терплю десятий рік біду тяжку. // Гріховну чашу випивши гірку / Життя такого, падаю від змори, / Добра шукаю, Бог же прийде скоро / До того, хто спіткнувся на віку. // Стид і ганьба. Життя моє пусте / З якої не поглянеш сторони. / А мої друзі, де тепер єсте? // Тебе я кличу, Боже, пом'яни, / Що я в твоїй тюрмі, й прости хоча б за те, / Що я прийшов признатись до вини»* [4, с. 268]. Сенс такого обрамлення, на нашу думку, полягає в тому, щоб укотре наголосити на силі й масштабності кохання до Лаури, яке ні з часом, ні навіть із її смертю не марніє, не слабне і не проминає. Свій любовний досвід ліричний герой Франческо Петрарки подає як сталий, незмінний, а його художній образ постає перед нами як цілісний і монолітний від початку збірки і до самого її кінця – від відзначення першої річниці і до останньої.

Прикметно, що це враження підсилюється й іншими текстами «Canzoniere», які перебувають у фокусі нашого дослідження. Наприклад, у сонеті CXVIII, приуроченому до шістнадцятої річниці зустрічі поета з Лаурою, протагоніст переконує: *«Я не зів'яв, пробившись крізь пороги. / Нові у давній пристрасті страждання / Свідкують: я такий, як був колись»* [4, с. 106]. А перші рядки сонета LXXIX, що оспівує чотирнадцяту річницю народження поетового кохання, ще раз повторюють описаний вище композиційний прийом обрамлення, цього разу вже ніби наочно. Маємо на увазі створений тут Франческо Петраркою хронотопний образ кола – кругообігу днів і років, де кінець вертає до початку, замикаючи життєвий цикл: *«Коли початок зійдеться і край / Того, що вже пала літ чотирнадцять, / Ніхто не полегчить мого нещастя, / І не остудить страсті через край. // Амуре, хоч зітхнути вільно дай, / Для мене мука так за нею гнаться, / Я знемоців, нездатний відірватись / Від тої, хто для мене рай-не-рай. // Тому-то я щодня і знемагаю, / Цього стороннє око не помітить, / Та не*

вона, мучителька моя. // Ось так допосі докалавив я. / Коли кінець – у кого ж я питаю, / Та я вже не житець на цьому світі» [4, с. 81–82]. Подібний художній образ, щоправда вже доповнений і збагачений традиційною петрарківською «вогняно-крижаною» метафориною, маємо й у сонеті CXXII: *«Коли я озирнусь на збігли роки, / Прорвавши це кільце вогню і мук?»* [4, с. 107].

Варто зауважити, що Франческо Петрарка взагалі дуже часто звертається до мотиву смерті у своїх віршах, написаних із нагоди любовних роковин. Приміром, натрапляємо на нього у сонетах LXXIX, CXVIII, CXXII, CCXII, причому він має різні варіації: про смерть ідеться як про неминучий наслідок нещасливого кохання, як про засіб звільнення від любовних мук, як про логічний і природний кінець земного життя протагоніста, як про можливість знову зустрітись з Лаурою. Також розробляється і мотив смерті коханої жінки.

З-поміж інших мотивів, що пов'язані з темою любовних ріниць у поезії Франческо Петрарки, виділимо також мотив неземної жіночої вроди і непоборної сили, яку вона має над ліричним героєм (CVII), нездатності протагоніста протистояти жорстокій владі Амура (CVII), мотив жорстокого фатуму, приреченості – «злої зірки», під якою народився ліричний суб'єкт (CCXII), а також наскрізні для петрарківської лірики загальні мотиви нестерпних любовних страждань (LXXIX, CXXII).

Звернімося тепер до Джона Донна. Якщо говорити про концепцію кохання у цього поета, то її неможливо окреслити настільки ж чітко і вичерпно, як Петрарчину. Більшість дослідників творчості митця (Гелен Гарднер, Ненсі Андреасен, Шидех Ахмадзаде та ін.), керуючись критерієм літературної традиції, розподіляють ліричні тексти його збірки «Пісні і сонети» на три основні групи: 1) т. зв. «петрарківські» («Твікенгемський сад», «Розбите серце», «Потрійний дурень», «Привид», «Цвіт», «Похорон», «Заповіт», «Агатовий перстень», «Божество любові», «Заборона» та ін.); 2) т. зв. «антипетрарківські» / «овідіанські» («Община», «Замкнене кохання», «Амур-лихвар», «Блоха», «Нерозбірливість», «Жіноча постійність», «Пісня (Впіймай зірку, що паде)» тощо); 3) т. зв. «неоплатонічні» («Екстаз», «Доброго ранку», «Прощання, що забороняє смуток», «Повітря й ангели», «Мощі», «Подвиг» й т. ін.). Кожна з цих груп репрезентує іншу концепцію взаємин між героями, що,

відповідно, визначає і специфіку їхніх художніх образів. У поезіях першої маємо справу із типовою ситуацією невзаємного петрарківського кохання. Ліричний герой цих віршів відчуває себе знедоленим і пригніченим, непотрібним і мізерним перед недосяжною і байдужою жінкою, яка нехтує його любов'ю. Протагоніст Джона Донна шукає забуття у природі та поезії, проте ніщо не може полегшити його страждань, і він все сильніше відчуває на собі холодний подих передчасної смерті. У віршах другої групи кохання трактується як гра, забавка, яку не можна сприймати надто серйозно. У цих текстах ліричний герой англійського письменника постає як дотепний жартівник, що іронізує над сльозами та зітханнями нещасливо закоханих і закликає шукати у любовних взаєминах насамперед тілесної насолоди. Жінка у віршах другої групи змальована передусім як об'єкт пристрасті, а самі вони неприкрито еротичні. Третя група віршів є найбільш урочисто-пафосною. Ці тексти – про взаємну любов, що підносить людину та відкриває їй шлях до божественного. Ліричний герой у поезіях цієї групи відмовляється від грайливої манери вислову, виступає як зріла особистість, що глибоко й розважливо рефлексує над проблемами людських відносин, ушляхетнення та духовно-особистісного зростання через кохання. Героїня цих поезій, подібно до Петрарчиної Лаури, часто зображена як метафізичне створіння ангельської, неземної природи, що балансує поміж фізичним та ідеальним, реальним та божественним світами [2, с. 166–168].

Поезія «Річниця» належить до третьої групи. Саме це, мабуть, найбільше і відрізняє її від розглянутих сонетів «Canzoniere». Ліричний герой цього вірша не сприймає своє кохання як помилку чи тим більше гріх, як це було у Франческо Петрарки, він не кається у тому, що любить жінку земною, тілесною любов'ю (хоча, до слова, як і італійський гуманіст, Джон Донн теж був духовною особою), не виповідає свої любовні жалі та не скаржиться на недолю, а насолоджується кожною хвилиною, кожним днем, а відтак – кожним роком своїх взаємин із коханою жінкою. На відміну від меланхолійного, пригніченого, а часом і депресивного настрою Петрарчиних сонетів, написаних із нагоди любовних річниць, вірш Джона Донна сповнений оптимістичним ренесансним пафосом, любов'ю до світу, людини, життя: «Всі королі, їх челядь вся, / Вся слава, доблесть, честь, краса, / Все, й сонце теж, що всім дає

тепло, / На рік старішим стало, ніж було, / Відтоді, як зустрілись вперше ми. / Наблизивсь світ до тліну і пільми, – / Любов лиш наша не мина / Не має вчора й завтра вже вона; / Йдучи, від нас не йде і змін не зна, / Останній й перший в вічній дні єдна. // В могили дві зійдем без мук, / Де смерть позбавить від розлук. / Й хоч смертні ми так само, як і всі, / Й колись стать тліном і твоєї краси: / З очей і вух собі смерть візьме дань, / Щоб сліз не лить нам і не чує зітхань, – / Та душі, ангели немов, / Полинуть – крила дасть для них любов. / Могилам – плоть, як захолюне кров, / А душам – поєднатись в небі знов. // Блаженство вічне буде там, / Та іншим теж не менш, як нам. / Й тут на землі ми зараз королі, / Нас перевершить інші замалі. / В безпеці ми: загроза де й чия? / Хто зрадить нас? – Хіба що ти чи я. / Не знаючи страхів і втрат, / Живім, любімось, щоб додати стократ / Літа до літ, аж поки шістдесят / Налічим їх – й це друге з наших свят» [3]. В оригіналі: «*All Kings, and all their favorites, / All glory of honors, beauties, wits, / The Sun it selfe, which makes times, as they passe, / Is elder by a yeare, now, than it was / When thou and I first one another saw: / All other things, to their destruction draw, / Only our love hath no decay; / This, no to morrow hath, nor yesterday, / Running it never runs from us away, / But truly keepes his first, last, everlasting day. // Two graves must hide thine and my coarse, / If one might, death were no divorce. / Alas, as well as other Princes, wee, / (Who Prince enough in one another bee,) / Must leave at last in death, these eyes, and eares, / Oft fed with true oathes, and with sweet salt teares; / But soules where nothing dwells but love / (All other thoughts being inmates) then shall prove / This, or a love increased there above, / When bodies to their graves, soules from their graves remove. // And then wee shall be thoroughly blest, / But wee no more, than all the rest; / Here upon earth, we're Kings, and none but wee / Can be such Kings, nor of such subjects bee. / Who is so safe as wee? where none can doe / Treason to us, except one of us two. / True and false feares let us refraine, / Let us love nobly, and live, and adde againe / Yeares and yeares unto yeares, till we attaine / To write threescore: this is the second of our raigne*» [5, с. 68–69].

Як бачимо, як і у Франческо Петрарки, лейтмотивом поезії Джона Донна є мотив смерті. Розмірковування про неї охоплюють всю другу строфу вірша і частину третьої, тобто більше половини загального тексту. Англійський автор, подібно до італійського гуманіста, не розглядає

смерть кінцем людського життя, а розмірковує про радісну посмертну зустріч закоханих і продовження їхньої любові у вічності. Цікаво, що хоча твір і присвячено річниці, тобто у ньому мав би превалювати модус спогаду / пригадування (про щасливу зустріч героїв, зародження їхнього кохання, початок стосунків тощо), поет сфокусований на майбутньому – спочатку земному, а з тим – і потойбічному.

Із петраркізмом споріднюють аналізований текст і художні образи «королів», із якими ліричний герой Джона Донна порівнює себе та свою кохану. Подібно у сонеті CCLXVII Франческо Петрарка порівнював Лауру з царівною: «Дух царський, можна сила молода, / В тобі усякий визнає владу» [4, с. 206]. Натрапляємо на цей художній образ і у сонетах CCXVIII та CCXXXVIII. Для послідовників італійського гуманіста подібні порівняння стали вже звиклими, звертається до них, як бачимо, й англійський автор.

Проте найбільше єднає вірш Джона Донна з петрарківською ліричною традицією ідея невмирущості, незнищенності, вічності справжнього кохання. І хоча в англійського письменника це кохання, будучи взаємним, і відрізняється від петрарківського за своєю суттю, проте художні засоби, які митець обирає для його оспівування є, на наше переконання, цілком петрарківськими. У цьому випадку Джон Донн, як це назагал було дуже характерно для всієї його поетичної творчості, використовує петраркізм як риторичний код, абстрагуючись від його ідейного наповнення, тобто концепції високого куртуазного кохання, проте адаптуючи до своїх творчих потреб його конвенційну мову [2].

У поезії «Річниця» на це вказує на перший погляд малопомітна деталь – використаний Джоном Донном у чотирьох останніх рядках першої строфи художній образ, що дуже нагадує згадуване Петрарчине хронотопне коло: «Любов лиш наша не мина / Не має вчора й завтра вже вона; / Йдучи, від нас не йде і змін не

зна, / *Останній й перший в вічній дні єдна*» [3]. На жаль, ми не маємо беззаперечних доказів того, що Джон Донн читав «Книгу пісень». З дуже великою вірогідністю можна стверджувати, що все ж читав, позаяк збірка італійського автора все ще зберігала свою широку популярність у часи життя англійського. Але такий збіг, що проявляється на рівні найдрібнішої художньо-образної одиниці – мікрообразу свідчить, на наше переконання, про те, що засвоєння петрарківської традиції було в Джона Донна не поверховим (що радше проявилось б у рецепції лише найбільш поширених і популярних тем і мотивів, мегаобразів і макрообразів) чи спорадичним, а глибинним – таким, що є результатом системного, глибокого, вдумливого і плідного осмислення й переосмислення спадку попередників.

Висновки. Отож, незважаючи на те, що у вірші Джона Донна «Річниця» ідейна парадигма петраркізму і зазнає суттєвої реінтерпретації (йдеться насамперед про специфіку взаємин між головними героями та концепцію самого кохання), він все ж має низку збігів із сонетами Франческо Петрарки, присвяченими дню першої зустрічі з Лаурою. Подібно до італійського гуманіста, звертаючись до теми любовної річниці, англійський поет широко розробляє мотиви смерті (і ліричного героя, і коханої жінки), трактуючи її як певний бар'єр, подолавши який, закохані отримують змогу знову зустрітися. Також варто підкреслити присутність у поезії Джона Донна майже ідентичного із Петрарчиним хронотопного художнього образу – кола, що єднає перший і останній дні людського життя, замикаючи їх в ідеальну вічність, сповнену невмирущою любов'ю. Таким чином, можемо зробити висновок, що художня експлікація теми любовної річниці у поезії Франческо Петрарки й Джона Донна характеризується помітною подібністю, що, очевидно, свідчить про те, що англійський автор перебував у загальному силовому полі європейської петрарківської традиції.

Список літератури:

1. Маркова М. Осмислення проблеми петраркізму Джона Донна у літературознавчому дискурсі. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні науки»*. 2016. № 2 (12). С. 67–73.
2. Маркова М. Поезія Джона Донна в контексті петрарківського дискурсу англійської літератури XVI – початку XVII століття: герменевтичні аспекти : дис. ... д-ра філол. наук : 10.01.06. Дрогобич – Київ, 2024. 429 с.
3. Марач В. Із Джона Донна. URL : <http://maysterni.com/user.php?id=629&t=1&rub=183>.
4. Петрарка Ф. Канцоньєре / пер. з іт. А. Перепаді. Харків : Фоліо, 2008. 282 с.
5. The Complete Poetry and Selected Prose of John Donne / ed. by C. M. Coffin. New York : Modern Library, 2001. XXXII + 697 p.

Markova M. V. "THE HEAVENS HAVE REVOLVED FOR SEVENTEEN YEARS SINCE I FIRST BURNED...": THE LOVE ANNIVERSARY THEME IN THE POETRY OF FRANCESCO PETRARCH AND JOHN DONNE

The authoress of the article interprets the love anniversary theme in Francesco Petrarch's and John Donne's poetry. It has been noted by her that the Italian poet develops this theme in such sonnets from the "Canzoniere" as LXII ("Padre del ciel, dopo i perduti giorni"), LXXIX ("S'al principio risponde il fine e 'l mezzo"), CVII ("Non veggio ove scampar mi possa omai"), CXVIII ("Rimansi a dietro il sestodecimo anno"), CXXII ("Dicesette anni à già rivolto il cielo"), CCXII ("Beato in sogno et di languir contento"), and CCCLXIV ("Tenemmi Amor anni ventuno ardendo"). In contrast, the English poet's collection "Songs and Sonets" includes only one poem dedicated to this theme – "The Anniversarie". It has been established that, although in John Donne's poem the ideological paradigm of Petrarchism was radically reinterpreted (particularly in terms of the relationship between the main characters and the concept of love itself) the text still shares a number of similarities with Francesco Petrarch's sonnets dedicated to the day of his first encounter with Laura. Like the Italian humanist, when addressing the theme of a love anniversary, the English author extensively develops motifs of death (of both the speaker and his beloved), portraying it as a kind of barrier which, being once overcome, allows the lovers to reunite. The authoress also emphasizes the presence of a chronotopic image almost identical to Francesco Petrarch's one in John Donne's poem – a circle that links the first and last days of human life, enclosing them in an ideal eternity filled with undying love. The following conclusion has been drawn in the article: the artistic expression of the love anniversary theme in Francesco Petrarch's and John Donne's poetry reveals a noticeable similarity, which evidently indicates that the English writer was influenced by the European Petrarchan tradition.

Key words: "Canzoniere", Francesco Petrarch, John Donne, love lyrics, Petrarchism, poetry, theme.